

§ 16b, stk. 1

Miljøtilladelse

Hesteholdet på Vestergyden 2, 6560 Sommersted
Meddelt den 8. februar 2023

Baggrund

ND Horseteam I/S, Vestergyden 2, 6560 Sommersted har ansøgt om § 16b, stk. 1 miljøtilladelse efter Husdyrbrugloven¹ for at kunne ændre hesteholdet på Vestergyden 2, 6560 Sommersted.

Med ændringen af lovgivningen i 2017 skal miljøtilladelser være baseret på antal kvadratmeter produktionsareal i staldene og dyretyper.

Relevante bilag til sagen ses til sidst i miljøtilladelsen.

Husdyrbruget har i forvejen en eksisterende tilladelse fra den 21. marts 2007 til 20 heste (500-700 kg), dengang svarende til 8,7 dyreenheder (DE).

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. – LBK nr. 520 af 01/05/2019

Registreringsblad

Husdyrbruget

Husdyrbrugets CVR-nummer	38 72 52 46
Husdyrbrugets navn	ND Horseteam I/S
Beliggenhedsadresse	Vestergyden 2, 6560 Sommersted

Ansøger

Ansøger navn	ND Horseteam I/S
Ansøger adresse	Vestergyden 2, 6560 Sommersted
Ansøger telefon	23 23 75 85
Ansøger e-mail	niels_thekile@icloud.com

Konsulent

Konsulent CVR-nummer	47437113
Konsulent virksomhedsnavn	SLF
Konsulent navn	Birgitte Madsen
Konsulent adresse	Billundvej 3, 6500 Vojens
Konsulent telefon	73 20 26 00
Konsulent e-mail	bm@slf.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5100019426
CHR-numre	52305
Matrikel nummer	Matrikel: ga - Ørsted, Oksenvad
Evt. øvrige matrikler	-

Myndighed

Navn	Miljø, Landbrugsgruppen
Adresse	Christian X's Vej 39, 6100 Haderslev
Sagsbehandler	Stephanie Elkjær Dall
Telefon	21 39 54 08
E-mail	stda@haderslev.dk
Kvalitetssikring	Hanne Quvang Jakobsen (NIRAS)

Tilladelse

Ansøgning indsendt	17. februar 2022
Godkendelsestype	§ 16b, stk. 1, ammoniakemission under 750 kg NH ₃ -N/år
Visiteret fuldt oplyst	Hanne Quvang Jacobsen og Astrid Kjærulff Jepsen
Meddelt	8. februar 2023
Husdyrgodkendelse.dk	Skema nr. 233305, version 5
Acadre nr.	22/3984

Kortmateriale: Haderslev Kommune / Geodatastyrelsen og Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering.
Skærmkort, WMS – tjeneste.

Indholdsfortegnelse

Baggrund.....	1
A. Afgørelse.....	4
Dispensation fra afstandskrav til offentlig vej.....	5
Baggrund for afgørelsen om miljøtilladelse	5
Historik – Grundlag og forudsætninger for miljøtilladelsen.....	5
Erhvervsmæssigt nødvendigt	6
Samlet vurdering for afgørelsen	6
Lovgrundlag.....	6
Andre tilladelser og dispensationer	6
Udnyttelsesfrist og retsbeskyttelse.....	7
B. Vilkår for hesteholdet	7
C. Offentlighed og klagevejledning	10
Orientering af naboer om ansøgningen om miljøtilladelse og høring af udkastet	10
Annoncering af afgørelse.....	10
Klagevejledning.....	11
D. Ansøgers beskrivelse og kommunens vurderinger	12
Generelt.....	12
Indretning og drift.....	12
Husdyrbrugets beliggenhed.....	12
Husdyrbrugets landskabelige placering og planmæssige forhold.....	13
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	15
Foderopbevaring	16
Naturvurdering	16
Lugtgener	17
Støjklender og rystelser.....	18
Støvgener.....	18
Lysgener	18
Fluer og skadedyr	18
Transport, til- og frakørsler	19
Affald.....	19
Jord, grundvand, overfladevand	20
Energ- og vandforbrug	20
Anvendelse af BAT	20
Egenkontrol	21
Bilag 1: Situationsplan	22
Bilag 2: Produktionsarealer og afløbsplan.....	23
Bilag 3: Naturvurdering	24

A. Afgørelse

Haderslev Kommune meddeler miljøtilladelse efter Husdyrbruglovens § 16b, stk.1. på Vestergyden 2, 6560 Sommersted, matrikel nr. 9a til udvidelse af hesteholdet med de stillede vilkår.

Ved ibrugtagning af denne tilladelse bortfalder Haderslev Kommunes tilladelse fra den 21. marts 2007.

Miljøtilladelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye produktionsarealer.

Tilladt produktionsareal

- Stald 1 (hestestald 1)
 - Eksisterende stald med samlet produktionsareal på 147 m², svarende til 37 % af bruttoarealet på 396 m². Produktionsarealet er fordelt på eksisterende 72 m² staldafsnit og nyt staldafsnit på 75 m²
 - Dyretype heste, dybstrøelse
- Stald 2 (hestestald 2):
 - Eksisterende stald med 180 m² produktionsareal, svarende til 47 % af bruttoarealet på 385 m².
 - Dyretype heste, dybstrøelse

Tilladt gødningsopbevaringsareal

- Eksisterende GB1 (gyllebeholder 1). Overfladeareal 324 m². Volumen 1500 m³
- Eksisterende GB2 (gyllebeholder 2). Overfladeareal 394 m². Volumen 1500 m³
- Eksisterende Mødding på 693 m² hvor 100 m² benyttes til mødding

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøtilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over produktionsarealerne i bilag 2.

Andre anlæg

- Eksisterende Ridebane, ca. 834 m²
- Eksisterende Ridehal, ca. 1730 m²
- Eksisterende luftefolde
- Eksisterende fodersilo, 10 m³ (6 tons)

Figur 1: Situationsplan med stalde, ridebane og ridehal m.v.

Dispensation fra afstandskrav til offentlig vej

Ansøger har søgt om dispensation: *Produktionsarealet udvides i en eksisterende stald, der ligger mindre end 15 m fra vej. Der søges derfor dispensation til afstandskravet på 15 m. Det nye areal placeres her, fordi arealet er nødvendigt for driften, og det er i denne bygning, der er plads til det nye areal. Da der er tale om en eksisterende bygning, vurderer vi, at ændringen ikke vil få betydning for vejen.*

Haderslev Kommune meddeler hermed dispensation fra afstandskravet til vej.

De nye produktionsareal til heste etableres i eksisterende Stald 1, der ligger ud til Vestergyden. Afstanden fra den eksisterende Stald 1 ud til vejmatricken er cirka 7,6 m. Kravet er 15 meter.

Afstandskravet på 15 m til offentlig vej og privat fællesvej er begrundet i hensynet til de trafikerende. Vestergyden går langs den eksisterende Stald 1. Etablering af det nye produktionsareal til udvidelse af hesteholdet vil understøtte den bestående virksomheds fortsatte drift. Den eksisterende Stald 1 med det nye produktionsareal vil i forhold til faktisk placering og vejens forløb være som hidtil, dermed vil der ikke være ændringer i oversigtsforholdene for trafikerende. Det vurderes at være hensigtsmæssigt, at det nye produktionsareal etableres i den eksisterende Stald 1. Der er ikke proportionalitet i at opføre en ny bygning, der kan overholde afstandskravet, når Stald 1 kan anvendes.

Det vurderes, at der kan meddeles dispensation for afstandskravet for det nye produktionsareal i eksisterende Stald 1, da den faktiske afstand fra staldanlægget til vejen, ligesom oversigtsforholdene, ikke ændres. Det er Haderslev Kommunes vurdering, at dispensation kan meddeles uden væsentlige gener for omgivelserne.

Høring i forhold til afstand til vej, er foretaget i forbindelse med den generelle partshøring.

Der indkom ingen bemærkninger til dispensationen i høringsperioden.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune dispensation for afstandskravet fra det nye produktionsareal i eksisterende Stald 1 til vej. Der henvises til Husdyrbruglovens § 9, stk. 3 og kravet i § 8, stk. 1, nr. 4 vedrørende afstand til vej.

Afgørelsen kan påklages jævnfør klagevejledning i afsnit C.

Baggrund for afgørelsen om miljøtilladelse

Haderslev Kommune meddeler miljøtilladelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Haderslev Kommune vurderer at miljøtilladelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget sikrer, at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener. Det vurderes, at ansøgningen ikke er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport. Der er ikke indsendt en miljøteknisk redegørelse.

Tilladelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema nr. 233305 version 5 og kommunens vurderinger i afsnit D.

Historik – Grundlag og forudsætninger for miljøtilladelsen

Miljøgodkendelsen meddeles på baggrund af 8 års drift, nudrift og ansøgt drift:

I henhold til §§ 30 og 33 i godkendelsesbekendtgørelsen, skal den ansøgte ammoniakdeposition og lugtemission vurderes ud fra en sammenligning med den lovlige drift på ansøgningstidspunktet (nudriften) og for 8 år siden (i 2014).

Nudrift og 8 års drift

Det vurderes, at fordeling af produktionsareal og dyretype i ansøgningen, skema 233266, viser den korrekte nudrift og 8 års drift, jf. den eksisterende tilladelse fra den 21. marts 2007 til 20 heste (500-700 kg), dengang svarende til 8,7 DE.

Ansøgt drift

Haderslev kommune har i 2022 modtaget en ansøgning om miljøtilladelse af hestehold på Vestergyden 2, 6560 Sommersted. Ansøger ønsker at udvide hesteholdets produktionsarealer i eksisterende bygning.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Hestehold i staldanlæg med hestebokse er omfattet af reglerne i Husdyrbrugloven, hvor etablering af nye anlæg skal vurderes i forhold til, om det er erhvervsmæssigt nødvendigt, på samme vis som i Planlovens² bestemmelser.

Haderslev Kommune vurderer, at hesteholdet på Vestergyden 2 hører naturligt hjemme i det åbne land og at miljøtilladelse til at udvide hesteholdet og udvide produktionsarealet til hestebokse i eksisterende bygninger vil understøtte den bestående virksomheds fortsatte drift. Det ansøgte vurderes ikke at være i konflikt med det generelle sigte om at modvirke spredt bebyggelse i det åbne land, da det nye produktionsareal etableres i ejendommens eksisterende bebyggelse.

Samlet vurdering for afgørelsen

Haderslev Kommune vurderer, at der med de stillede vilkår kan meddeles miljøtilladelse til husdyrbruget.

På baggrund af de stillede vilkår i afsnit B og ansøgers beskrivelse og kommunens begrundelser i afsnit D er det Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af BAT, og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier.
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv

Det vurderes, at ansøgningen ikke er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport.

Lovgrundlag

Det ansøgte er omfattet af Husdyrbruglovens § 16b, stk. 1 og forudsætter en tilladelse af det samlede husdyrbrug.

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 (Husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug Bekendtgørelse nr. 2225 af 27. november 2021, samt Miljøstyrelsens Vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøtilladelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt. Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges.

Hesteholdet har en ammoniakfordampning på 507 kg NH₃-N/år og er derfor omfattet af Husdyrbrugloven § 16b, stk. 1. Husdyrbruget må ikke etableres, udvides eller ændres uden kommunens forudgående tilladelse. Haderslev Kommune er tilladelses- og tilsynsmyndighed.

Andre tilladelser og dispensationer

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at den meddelte tilladelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor eventuelt søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Haderslev Kommune.

² Planloven - Lovbekendtgørelse nr. 1157 af 01/07/2020

Udnyttelsesfrist og retsbeskyttelse

Miljøtilladelsen skal være udnyttet inden 6 år fra tilladelsen er meddelt. Tilladelsen anses som fuldt udnyttet, når det nye produktionsareal i Stald 2 er taget i brug. Hvis tilladelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke er udnyttet³.

Med denne miljøtilladelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil den 8. februar 2031.

B. Vilkår for hesteholdet

Denne miljøtilladelse meddeles på nedenstående vilkår. Vilkårene til drift og egenkontrol tager udgangspunkt i det ansøgte projekt og kommunens vurderinger i Afsnit D. Vilkårene skal være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøtilladelsen udnyttes. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, der generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen

Generelt

- 1) Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet husdyrgodkendelse.dk skema nr. 233305 version 5 og med de ændringer og vilkår, der fremgår af miljøtilladelsen.
- 2) Miljøtilladelsen skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøtilladelsen skal være driftsleder og medarbejderne bekendt.

Indretning og drift - Produktionsareal og staldsystem

- 3) Hesteholdet kan etablere nyt produktionsareal på 75 m² i eksisterende Stald 1. Der skal være afløb til opsamlingsbeholder fra produktionsarealet.
- 4) Hesteholdets anlæg, stalde og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 1 og placeret som vist på bilag 1 og 2.

Tabel 1: Stalde og produktioner på ejendommen. Produktionsareal i procent og staldbygningens størrelse er vejledende.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktion	Kildehøjde (m)	Produktionsareal (m ²)	Samlede produktionsarealer (%)
Stald 1	396	Heste, Dybstrøelse	3	75 (nyt)	19
				72	18
Stald 2	385	Heste, Dybstrøelse	3	180	47

Indretning og drift - Anlæg til gødning

- 5) Ejendommens gødningsopbevaringsanlæg skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 2 og placeret som vist på bilag 1.

Tabel 2: Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Overfladeareal (m ²)	Volumen (m ³)
GB1 (eksisterende gyllebeholder 1)	Flydende	324	1500
GB2 (eksisterende gyllebeholder 2)	Flydende	394	1500
Mødding	Fast	693 (kun 100 m ² af pladsen benyttes til fast gødning)	-

³ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr. 520 af 01/05/2019.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- 6) Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal påfyldning af gyllevognene foregå på støbt plads med afløb til beholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.
- 7) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der skal tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
- 8) Der må ikke transporteres gylle og anden husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.
- 9) Gyllebeholderen må ikke omrøres på lørdage, søn- og helligdage.

Lugtgener

- 10) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre.

Støjgener

- 11) Virksomhedens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdierne i nedenstående tabel. Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maksimalt 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

Tabel 3: Vejledende Støjgrænser fra i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

Tidspunkt	Støjgrænser Det åbne land dB(A)	Støjgrænser Byzone dB(A)	Støjgrænser Samlet bebyggelse dB(A)	Reference tidsrum (Midlingstid)
Hverdage kl. 07-18	55	45	45	8 timer
Lørdag kl. 07-14	55	45	45	7 timer
Lørdag kl. 14-18	45	40	40	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07-18	45	40	40	8 timer
Aften, alle dage kl. 18-22	45	40	40	1 time
Nat. alle dage kl. 22-07	40	35	35	½ time

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Det er den samlede støj fra ejendommen, dog undtaget markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner, der er omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maksimalt 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at vilkårets fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne / beregningerne skal være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, som er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Støvgener

- 12) Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Vurderingen foretages af tilsynsmyndigheden.
- 13) Fodersiloen skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås.

Lysgener

- 14) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Fluer og skadedyr

- 15) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
- 16) Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse efter de nyeste retningslinjer fra Miljøstyrelsen⁴

Kemikalier, olier og andre stoffer

- 17) Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til opsamlingsbeholder skal straks opsamles.
- 18) Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsnugsmateriale på husdyrbruget. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder kattegrus, savsmuld eller lignende anvendt til opugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- 19) Tanke til fyringsolie, dieselolie eller lignende skal være sikret mod påkørsel.

Spildevand

- 20) Fra befæstede arealer må der ikke ske overfladeafstrømning til det omgivende terræn.
- 21) Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og foderrester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllebeholder.

Energi- og vandforbrug

- 22) El- og vandinstallationer skal vedligeholdes løbende.
- 23) Der skal skiftes til LED-armaturer eller anden energibesparende belysning, efterhånden som der er behov for det.

Egenkontrol

- 24) Energi- og vandforbruget skal registreres mindst én gang årligt.

⁴ [retningslinier-for-fluebekaempelse.pdf \(mst.dk\)](#)

C. Offentlighed og klagevejledning

Orientering af naboer om ansøgningen om miljøtilladelse og høring af udkastet

Matrikulære naboer til ejendommen blev orienteret om ansøgningen om miljøtilladelse sammen med orientering om høring af udkast til miljøtilladelse den 13. januar 2023 med oplysning om en frist på 2 uger til at kommentere udkastet (jf. Husdyrbrugloven § 56 og forvaltningslovens § 19).

Haderslev Kommune har vurderet, at parter/høringsberettiget i denne sag er ansøger og ejer selv, andre berørte myndigheder, og eventuelle nabobeboelser, som ligger indenfor lugtkonsekvenszonen, samt ejere af de ejendomme, som matrikulært støder op til ejendommen, hvor hesteholdets anlæg er placeret. Da lugtkonsekvenszonen og geneafstanden til byzone i dette projekt er 0 meter, vurderes det i forhold til naboer at være fyldestgørende med en orientering af matrikulære naboer samt Vestergyden 9, der i lugtsammenhæng er nærmeste nabobeboelse.

Samtidig sendes udkast til dispensation i forhold til afstand til beboelse på samme ejendom i høring.

Både ansøgningen og udkastet kunne ses på [Haderslev Kommunes Høringsportal \(blivhoerthaderslev.dk\)](https://blivhoerthaderslev.dk) fra den 13. januar 2023 til den 2. februar 2023,

Kommunen modtog ingen høringssvar i høringsperioden.

Annoncering af afgørelse

Miljøtilladelsen er meddelt den 8. februar 2023

Miljøtilladelsen efter Husdyrbrugloven er offentliggjort på [DMA.mst.dk](https://dma.mst.dk) den 8. februar 2023

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som e-mail eller brev med vedhæftet fil:

- Ansøger og Ejer Niels Thekilde, Vestergyden 2, 6560 Sommersted
e-mail: niels_thekilde@icloud.com

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Sønderjysk Landboforening, v/ Birgitte Madsen
e-mail: bm@slf.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
-mail: dnhaderslev-sager@dn.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, Kompagnistræde 22, 3.sal, 1208 København K.
e-mail: info@rgo.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding. sevest@sst.dk
Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia. mail@dkfisk.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup. nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14.1 1651 København V. ae@ae.dk
Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K. fbr@fbr.dk
Lokalafd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens.
Bent.Karlsson1@outlook.dk
Lokalafd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive. mri@fleggaard.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. post@sportsfiskerforbundet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev.
haderslev@dof.dk

Klagevejledning

Hvem kan klage - Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jævnfør Husdyrbruglovens § 76. Når Haderslev Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen. Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Hvor skal der klages - Der skal klages via den elektroniske klageportal, se vejledning på [Den elektroniske klageportal](#). Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du er fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefrist - Klagefristen er fire uger fra den dag, miljøtilladelsen er meddelt, dermed frem til **den 8. marts 2023**. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen, jævnfør Husdyrbruglovens § 79. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for Haderslev Kommune på klageportalen.

Gebyr - Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret er på 900 kr. for private og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Gebyret betales med betalingskort i klageportalen.

Opsættende virkning - Haderslev Kommune kan oplyse, at det af Husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøtilladelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Civilt søgsmål - Et eventuelt sagsanlæg skal jævnfør Husdyrbruglovens § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger. Der skal anlægges sag via den elektroniske selvbetjening, se vejledning på [Den elektroniske selvbetjening](#).

Henvendelse til Ankestyrelsen - Der kan rettes henvendelse til Ankestyrelsen, hvis kommunes sagsbehandling ønskes vurderet. Se vejledning på www.ast.dk eller kontakt ankestyrelsen på telefon: 33 41 12 00. E-mail: ast@ast.dk.

D. Ansøgers beskrivelse og kommunens vurderinger

Ansøgers beskrivelse og kommunens vurdering danner grundlag for de vilkår, der er angivet i Afsnit B. Haderslev Kommunes vurderinger foretages på grundlag af ansøgersøgningsmaterialet, supplerende oplysninger fra ansøger samt Haderslev Kommunes oplysninger om natur- og miljøforhold i området, og på områdets sårbarhed over for påvirkninger fra husdyrbruget. Vurderingerne skal belyse konsekvenserne af driften på ejendommen, og om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, der fremgår af ansøgningen, er tilstrækkelige.

Generelt

Denne miljøtilladelse omfatter udelukkende anlægget på Vestergyden 2, 6560 Sommersted.

Kommunen stiller vilkår om, at det er driftsleder, som er ansvarlig for at overholde tilladelsens vilkår. På afgørelsestidspunktet er det Niels Thekilde, som er ansvarlig for driften.

For at sikre at miljøtilladelsens vilkår er tilgængelige for de ansatte, stilles der vilkår om, at miljøtilladelsen skal foreligge på ejendommen.

Indretning og drift

Oplysninger fra ansøgningen om produktionsareal, staldsystem og dyretype fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 4. Produktionsareal og staldsystem for 8-årsdrift, nudrift samt ansøgt drift.

Bygning	Produktionsareal og staldsystem		
	8-års drift	Nudrift	Ansøgt drift
Eksisterende stald 1	72 m ² (9 bokse)	72 m ² (9 bokse)	147 m ² (9+7 bokse)
Eksisterende stald 2	180 m ² (14 bokse)	180 m ² (14 bokse)	180 m ² (14 bokse)
Produktionsareal i alt	252 m ² heste, dybstrøelse	252 m ² heste, dybstrøelse	322 m ² heste, dybstrøelse

I stald 1 er der ansøgt om at etablere yderligere 75 m², så det samlede produktionsareal i stald 1 kommer op på 147 m². I stald 2 er der etableret 14 bokse på i alt 180 m². På hele ejendommen er produktionsarealet på 322 m².

Ansøger har fremsendt en skitse med indretning af produktionsarealet (hestebokse) i Stald 1 og Stald 2, der ses i Bilag 2. Skitsen kan indgå i Haderslev Kommunes miljøtilsyn med ejendommen.

Det vurderes, at fordeling af produktionsareal og dyretype i ansøgningen er i overensstemmelse med nudrift og 8 års drift.

Situationsplan med angivelse af placering af stalde og anlæg fremgår af bilag 1.

Miljøpåvirkningen med ammoniak og lugt afhænger af produktionsarealets og gødningsopbevaringsarealets størrelse, af dyresammensætningen og de anvendte staldsystemer samt af den anvendte teknologi. Kommunen stiller derfor vilkår til disse forhold for at sikre, at miljøpåvirkningerne fra ejendommen fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen.

Husdyrbrugets beliggenhed

De fastsatte afstandskrav til placering af anlæg jævnfør Husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8 gælder for både etableringer, udvidelser og ændringer. Afstandskravene måles til kanten af de pågældende bygninger. En oversigt over afstande til nærmeste udpegning er listet i tabel 1.

Tabel 5: Oversigt over afstande fra anlæg på husdyrbruget til nærmeste punkt med afstandskrav jævnfør Husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8.

Husdyr-brugloven	Nærmeste...	Afstand (m)	Afstands-krav (m)	Beskrivelse
§ 6	Byzone eller sommerhusområde (eksisterende eller fremtidigt)	1500	50	Jels

§ 6	Lokalplan i landzone til bolig, erhverv, rekreative formål og lignende.	1500	50	Boligområde i Jels
§ 6	Nabobeboelse	70/160	50	Vestergyden 9 / Vestergyden 1
§ 7	Ammoniakkfølsomme naturtyper benævnt Kategori 1 og Kategori 2	>10km/ 3500	10/10	Overdrev mod nord/ Overdrev mod vest
§ 8	Vandforsyningsanlæg (ikke almen vandforsyning)	225	25	Vandforsyningsboring mod nord
§ 8	Vandforsyningsanlæg (almen vandforsyning)	1800	50	Vandforsyningsboring mod vest
§ 8	Vandløb, dræn og søer > 100 m ²	70	15/100*	Vandløb mod syd
§ 8	Offentlig vej, privat fællesvej	8	15	Stald 1
§ 8	Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25	-
§ 8	Beboelse på samme ejendom	15	15	Fra Stald 1
§ 8	Naboskel	103	30	Markareal mod vest

* Ved etablering af anlæg til flydende husdyrgødning skal der være mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal > 100 m²

De generelle afstandskrav i Husdyrbruglovens §§ 6 og 7 er overholdt.

Afstand fra offentligvej til 'Stald 1' er 8 m. Produktionsarealet skal udvides i Stald 1 og her er afstandskrav til offentlig vej ikke er overholdt. Der er meddelt dispensation fra afstandskravet til offentlig vej i afsnit A. Øvrige afstandskrav i Husdyrbruglovens § 8 er overholdt.

Det vurderes desuden, at udvidelsen ikke ligger indenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, å-, kirke- og fortidsmindebeskyttelseslinje eller indenfor skovbyggelinjen eller indenfor beskyttede sten- og jorddiger.

Husdyrbrugets landskabelige placering og planmæssige forhold

Det ansøgte projekt omfatter ikke nyt byggeri, der etableres nye produktionsarealer (hestebokse) i eksisterende Stald 1.

Området

Husdyrbruget ligger ved Ørsted, ca. 4 km nordvest for byen Sommersted og ca. 3 km sydøst for byen Jels. I kommunens landskabskarakteranalyse ligger ejendommen i karakterområdet, Kg Lerte Landbrugsflade,

Landskabets bærende karaktertræk er et forholdsvis fladt terræn, som gennemskæres af markante ådale og kendetegnes af dyrkede marker mellem levende hegn og store skovområder. Mod syd omkring Oksenvad-Mølby og Stursbøl plantage findes et kontrasterende område, hvor landskabet er mere varieret på grund af dalstrøgene med Nørre Å og tilhørende naturtyper. Bebyggelsen karakterises ved overvejende at bestå af velbevarede, større gårde, som dels ligger langs vejene, og dels samlet i mindre landsbyer. Landskabet opleves forholdsvis komplekst og er til dels præget af tekniske anlæg i form af vindmøller, jernbane og højspændingsledninger.

Landsskabstypen her er 'stordriftsflade' hvor nødvendigt landbrugsbyggeri bør indpasses i landskabets skala. Dette kan ske ved, at der stilles vilkår om større beplantning i grupper, som formidler skalaen mellem byggeriet og det omkringliggende landskab.

Figur 2. Husdyrbrugets placering. Husdyrbrugets placering (rød prik ●), kommunegrænse (sort streg —)

Kommuneplanen

Ejendommens beliggenhed i forhold til kommuneplanens landskabelige udpegninger fremgår af tabel 6.

Tabel 6: Landskabelige udpegninger

Kommuneplan	Udpegning	Uddrag af retningslinje	Anlæg inden for udpegning
3.1.1	Særligt værdifulde landbrugsområder	Landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt	Ja
3.3.1	Lavbundsarealer	Skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, som forhindrer genskabelse af det naturlige vandstands niveau.	Nej
3.4.1	Naturområder, herunder særligt værdifulde	Hvis der undtagelsesvis tillades byggeri eller arealanvendelse, der forringer et naturområde, stilles krav om udlægning af nye områder.	Matrikel delvis, anlæg nej
3.4.2	Økologiske forbindelser, herunder potentielle	Etablering af nye større anlæg, må ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.	Ja
3.4.3	Internationale naturbeskyttelsesområder (NATURA2000)	Skal friholdes for aktiviteter og anlæg, der kan forringe naturtyper og levesteder.	Nej
3.5.1	Bevaringsværdige landskaber	Skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg. Hvor det tillades, skal placering og udformning tilpasses til landskabet.	Nej
3.5.2	Større sammenhængende landskaber	Friholdes for byggeri, der slører de visuelle og landskabelige sammenhænge. Placering og udformning skal tilpasses til landskabet.	Nej
3.5.3	Værdifulde geologiske beskyttelsesområder	Bebyggelse må ikke sløre eller ødelægge landskabstrækkene, deres overgange og sammenhæng.	Nej
3.5.4	Kystnærhedszonen	Funktionelt begrundet byggeri skal placeres bag ved eksisterende byggeri eller placeres på de påvirker kystlandskabet mindst mulig.	Nej

Samlet vurdering

Da der alene er tale om produktionsarealer i de eksisterende anlæg, vurderes det, at der ikke er noget, der strider imod væsentlige interesser eller tilsidesætter Kommuneplanens retningslinjer. De landskabelige forhold behandles derfor ikke yderligere.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Ansøgers beskrivelse

Der produceres ikke flydende gødning på ejendommen. Der er ikke afløb fra boksene. Mødding fjernes af Sode Natur Biogasanlæg.

Haderslev Kommunes vurdering

Ifølge § 10 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵ vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. Dog skal der være minimum 6 måneders kapacitet.

⁵ Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning – BEK nr 2243 af 29/11/2021

Gødningsproduktionen er relateret til antal dyr og ikke til m² produktionsareal. Denne § 16b, stk. 1 miljøtilladelse stiller ikke krav om dyrenes maksimale antal, og ejendommens opbevaringskapacitet beregnet i måneder kan derfor variere år for år.

Haderslev kommune vurderer, at der med det forventede dyrehold og den producerede mængde af husdyrgødning vil være tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommens møddingsplads.

Ejendommens to eksisterende gyllebeholdere, benyttes ikke som sådan af hesteholdet, ud over, at der er afløb fra ejendommens møddingsplads til gyllebeholderne. Ejendommens tidligere ejer har dispositionsretten over gyllebeholderne.

Der sættes vilkår i forhold til håndtering af husdyrgødning for at beskytte omkringliggende miljø, natur og naboer.

Foderopbevaring

Foder opbevares i eksisterende fodersilo ved det nord østlige hjørne af ridehallen. Det er oplyst, at der bestilles tre ton foder hjem ad gangen. Der stilles ikke vilkår.

Naturvurdering

Ansøgers beskrivelse

Natur:

Nærmeste kategori 1 natur (et overdrev) ligger over 10 km nord for ejendommen og modtager 0 kg ammoniak fra ejendommen i totaldeposition. Dermed er kravet om max totaldeposition overholdt, uanset om der er kumulation.

Nærmeste kategori 2 natur (et overdrev) ligger ca. 3,5 km øst for ejendommen og modtager 0 kg ammoniak fra ejendommen i totaldeposition. Kravet på max 1 kg totaldeposition er dermed overholdt.

Nærmeste kategori 3 natur ligger 700 m sydvest for ejendommen og modtager 0 kg ammoniak fra ejendommen i merdeposition. Kravet på max 1 kg merdeposition er dermed overholdt.

Udpegninger og depositionsregninger kan ses i IT-ansøgningssystemet.

Tabel 7: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget.

Drift type	Ammoniakemission fra stald afsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	183,5	323,1	506,7
Nudrift	143,6	323,1	466,8
8 års-drift	143,6	323,1	466,8

Tabel 8: Oversigt over merdeposition og totaldeposition i kg NH₃-N/ha/år

Navn	Kategori	Opretter	Kumulation	Ruhed Natur	Merdeposition 8 års-drift (Kg NH ₃ -N/ha/år)	Merdeposition Nudrift (Kg NH ₃ -N/ha/år)	Totaldeposition (Kg NH ₃ -N/ha/år)
Overdrev N	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Habitat	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Haderslev Kommunes vurdering

I bilag 3 har kommunen foretaget en vurdering af, om naturområderne i nærheden af ejendommen bliver påvirket væsentligt som følge af øget kvælstoffordampning.

Naturvurdering - Resumé

Plantesamfund i terrestriske naturområder kan være følsomme overfor luftbåren ammoniak. Ammoniak kan medføre eutrofiering, som kan forringe områdernes naturmæssige værdi. I forbindelse med en husdyrproduktion vil der normalt ske en fordampning af ammoniak fra stald og lager. En stor del af den fordampede ammoniak falder i kort afstand fra kilden og kan derfor forringe kvaliteten af nærliggende naturområder.

I miljøgodkendelsesordningen er der som udgangspunkt taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af krav til den maksimalt tilladte totaldeposition eller merdeposition af ammoniak til forskellige ammoniakfølsomme naturtyper. Ammoniakdepositionen fra husdyrbruget skal overholde beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Hele naturvurderingen kan ses i bilag 3.

Konklusionen på kommunens naturvurdering er:

- Tilstanden i naturområderne i kategori 1, 2 eller 3 samt i øvrig § 3 natur vurderes ikke at ville ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Vestergyden 2, 6560 Sommersted.
- Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV.
- Der stilles på den baggrund ingen skærpende vilkår.

Lugtgener

Ansøger beskrivelse

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Vestergyden 1 	0	NY	0*	0*	177,8	Ja
Vestergyden 9 	0	NY	0*	0*	95,6	Ja
Vestergyden 3 	0	NY	0*	0*	182,8	Ja
Vestergyden 9 	0	NY	0*	0*	92,8	Ja
Jels Ejerslev, Jels 	0	NY	0*	0*	1569,6	Ja

Figur 3: Tabel over nærmeste nabo, samlet bebyggelse samt byzone og beregnede lugtgener

Haderslev Kommunes vurdering

I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstand for de 3 genekriterier (beboelsestyper): byzone, enkelt beboelse, og samlet bebyggelse i landzone. Lugten fra staldene er beregnet til i alt 2222 OU/s.

Geneafstanden (korrigeret geneafstand), er den minimumsafstand, der skal være fra et anlæg til de 3 beboelsestyper, for at genekriteriet ikke overskrides. Haderslev kommune vurderer, at de afsatte punkter for de tre beboelsestyper er korrekte. Naboejendomme med landbrugspligt eller ejendomme ejet af ansøger er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo beregnes til 0 m, selvom der er en faktisk lugt fra staldene. Dette skyldes, at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Nærmeste nabo uden landbrugsdrift er Vestergyden 9, der ligger ca. 88 m syd for ejendommen. Nærmeste samlede bebyggelse er landsbyen Ørsted, og udløses af Vestergyden 3 syd for anlægget. Nærmeste byzone Jels er beliggende i 1,5 km afstand vest for ejendommen. Der er ikke kumulation med andre landbrug.

Afskæringskriteriet for lugt til beboelsestyperne enkelt beboelse, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Der er ikke anvendt teknologi til at reducere lugt fra husdyrbruget.

Konsekvensafstanden er beregnet til 0 m. Konsekvensafstanden anvendes normalt til at afgrænse hvilke naboer, der får tilsendt udkastet i den generelle høring. Da lugtkonsekvenszonen og geneafstanden til byzone i dette

projekt er 0 meter, vurderes det i forhold til naboer at være fyldestgørende med en orientering af matrikulære naboer samt Vestergården 9.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtemissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelse af lugtende stoffer minimeres. På baggrund heraf stiller Haderslev Kommune vilkår vedrørende rengøring af ejendommens anlæg med på at sikre, at lugtgener begrænses mest muligt.

Støjklider og rystelser

Ansøgers beskrivelse

Der er ingen støjklider

Haderslev Kommunes vurdering

På baggrund af ejendommens lokalisering vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser. Støj fra intern transport indgår også i vurderingen.

De væsentligste støjklider vurderes at være transporter, afhentning af husdyrgødning og levering af foder, som forventes primært at ske i dagtimerne.

Kommunen vurderer, at støjen ikke vil overstige miljøstyrelsens vejledende maksimums grænser på 55 dB dag / 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelse.

De vejledende støjgrænser stilles som vilkår. Det bemærkes, at støj fra brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Der er i ansøgningen ikke oplyst, at der er udendørs kompressorer eller andre forhold på ejendommen, der kan give anledning til rystelser ved naboer. Haderslev Kommune vurderer derfor, at rystelser ikke vil give anledning til væsentlige gener, og der stilles ikke vilkår til rystelser.

Støvgener

Ansøgers beskrivelse

Driften; herunder håndtering af foder og strøelse medfører ikke væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Haderslev Kommunes vurdering

En væsentlig kilde til eventuelle støvgener kan være håndtering af hø og halm, indblæsning af foder, samt kørsel på grusbelagt plads og veje. Der stilles vilkår om, at fodersiloen er indrettet så støvgener i forbindelse med indblæsning undgås samt at der ikke må opstå væsentlige støvgener for de omkringboende.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Lysgener

Ansøgers beskrivelse

Der er ikke noget udendørs lys.

Haderslev Kommunes vurdering

For nuværende er der ikke udendørs lys på bygninger. Såfremt der i fremtiden etableres udendørs belysning, stilles der vilkår om, at lys ikke må være til væsentlig gene for omkringboende.

Fluer og skadedyr

Ansøgers beskrivelse

Mødding fjernes efter udmugning. God gødningshåndtering og en generelt god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer at der er minimalt med fluer.

Haderslev Kommunes vurdering

Det skal søges at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed, om foderopbevaring og om at overholde retningslinjer for fluebekæmpelse. Husdyrbrug skal følge retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi om at forebygge og bekæmpe forekomsten af skadedyr på husdyrbrugets anlæg, så disse skadedyr ikke kommer til at genere husdyrbrugets naboer. Link: retningslinier-for-fluebekaempelse.pdf (mst.dk).

Konstateres der rotter på ejendommen, skal det straks meddeles til kommunen, så bekæmpelse kan iværksættes.

Transport, til- og frakørsler

Ansøgers beskrivelse

Der er typisk transport til og fra ejendommen fra 9 -19.

Haderslev Kommunes vurdering

Der ændres ikke på ejendommens til- og frakørselsforhold. Der er indkørsel til ejendommen fra Vestergyden 2, 6560 Sommersted.

Der er ikke givet oplysninger om antallet af daglige eller årlige transporter. Med udvidelsen skabes plads til flere heste og det vurderes, at der vil være en del daglige personbils-transporter samt en mindre andel af transporter med tungere køretøjer. Omfanget af transporter vurderes ikke at være større end forventeligt.

Interne transportveje ligger ikke direkte op ad naboejendomme. Interne transporter vurderes således ikke at give anledning til gener for omkringboende.

Ved vurdering af, om der forekommer gener fra husdyrbrug, er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzone må derfor som udgangspunkt acceptere visse ulemper, der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Eventuelle støjgener fra transport på ejendommens matrikel er omfattet af støjvilkårene, og det vurderes, at støjvilkårene ved naboer vil blive overholdt, og at transporten i øvrigt vil ikke give anledning til væsentlige gener, som ikke kan accepteres, når man bor på landet.

Kommunen vurderer på baggrund af husdyrbrugets lokalisering, at transporter ikke vil være til væsentlig gene for beboerne i området, og der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

Affald

Ansøgers beskrivelse

Bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ. Erhvervsaffald afhentes af Flemming Poulsen hver 3. uge. Døde dyr afhentes af DAKA samme dag som de aflives.

Haderslev Kommunes vurdering

Affald beskrevet i Haderslev Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald. <https://www.haderslev.dk/service/raadgivning-og-regler-for-erhverv/erhvervsaffald-og-genbrug/saadan-haandterer-du-erhvervsaffald/> skal håndteres efter denne. Andet affald håndteres efter generelle regler i affaldsaktørbekendtgørelsen og affaldsbekendtgørelsen.

Fast og flydende farligt affald skal opbevares jf. Haderslev Kommunes Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Haderslev Kommune.

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes REGULATIV FOR ERHVERVSAFFALD.

Affald sorteres og afhændes til godkendte modtagere.

Der stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Der gøres desuden opmærksom på, at reglerne om opbevaring af olie, kemikalier og affald herfra er beskrevet i Haderslev Kommunes Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier, se mere på <https://www.haderslev.dk/service/raadgivning-og-regler-for-erhverv/erhvervsaffald-og-genbrug/farlig-affald/>

Vi henviser i denne forbindelse også til, at det kun er tilladt at benytte affaldstransportører, til håndtering af genanvendelige affaldsfraktioner, der er registreret i Energistyrelsens affaldsregister. Se nærmere på Energistyrelsens hjemmeside <https://affaldsregister.ens.dk/Default.aspx>.

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af overholdelse af vilkåret om opbevaring, opsamling af spild og vask af maskiner, som nævnt i nedenstående afsnit om Jord, grundvand og overfladevand.

Det er oplyst, at hvis der er døde dyr vil der ske afhentning indenfor et døgn. Der vurderes ikke at være miljømæssige gener i tilfælde med døde dyr.

Jord, grundvand, overfladevand

Ansøgers beskrivelse

Der opbevares ikke kemi, pesticider, medicin, diesel eller spildolie på ejendommen.

Haderslev Kommunes vurdering

Jord

Haderslev Kommune vurderer, at der i tilfælde af fremtidig opbevaring af råvarer, som eksempelvis olie, kemikalier, skrappe rengøringsmidler med videre, skal stilles vilkår til opbevaring for at undgå forurening af jord og grundvand ved uheld. Der stilles vilkår om absorptionsmateriale ved spild og om, at beholderne skal sikres mod påkørsel. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af olie.

Spildevand – Tagvand – Overfladevand

Ansøger har ikke anført oplysninger om spildevand, det antages derfor, at der ikke skal ske ændringer af ejendommens spildevandsforhold.

Der opføres ikke nye bygninger eller nye befæstede arealer, der medfører, at der skal meddeles ny spildevandstilladelse af overfladevandsafledning.

Der stilles vilkår til at der på befæstede arealer ikke må ske oplag af tilskudsfoder eller lignende, der eventuelt med regnvand kan resultere i forurening af overflade- eller grundvand. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til opsamlingsbeholder (gyllebeholder) skal straks opsamles.

Eventuel vask af sprøjteudstyr til pesticider skal følge reglerne for påfyldning og vask i den gældende lovgivning. Der er stillet vilkår om vask af andre maskiner, hvis vaskevandet indeholder gødning, foderrester eller lignende.

Energi- og vandforbrug

Haderslev Kommunes vurdering

For at begrænse spild af ressourcer og have fokus på energi- og vandforbruget, stiller Haderslev Kommune vilkår om at vedligeholde el- og vandinstallationerne samt at skifte til LED-armaturer eller anden energibesparende belysning, efterhånden som der er behov for udskiftning. I forbindelse med egenkontrol stilles vilkår om at registrere vand- og elforbruget mindst én gang årligt.

Anvendelse af BAT

Ansøgers beskrivelse

Husdyrbruget har en emission på under 750 kg NH₃-N pr. år.

Haderslev Kommunes vurdering

Hvis husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ pr. år, skal kommunen fastsætte vilkår, der sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT.

Ammoniakemissionen fra husdyrbruget er mindre end 750 kg $\text{NH}_3\text{-N}/\text{år}$, idet ammoniakemissionen er på 507 kg $\text{NH}_3\text{-N}/\text{år}$.

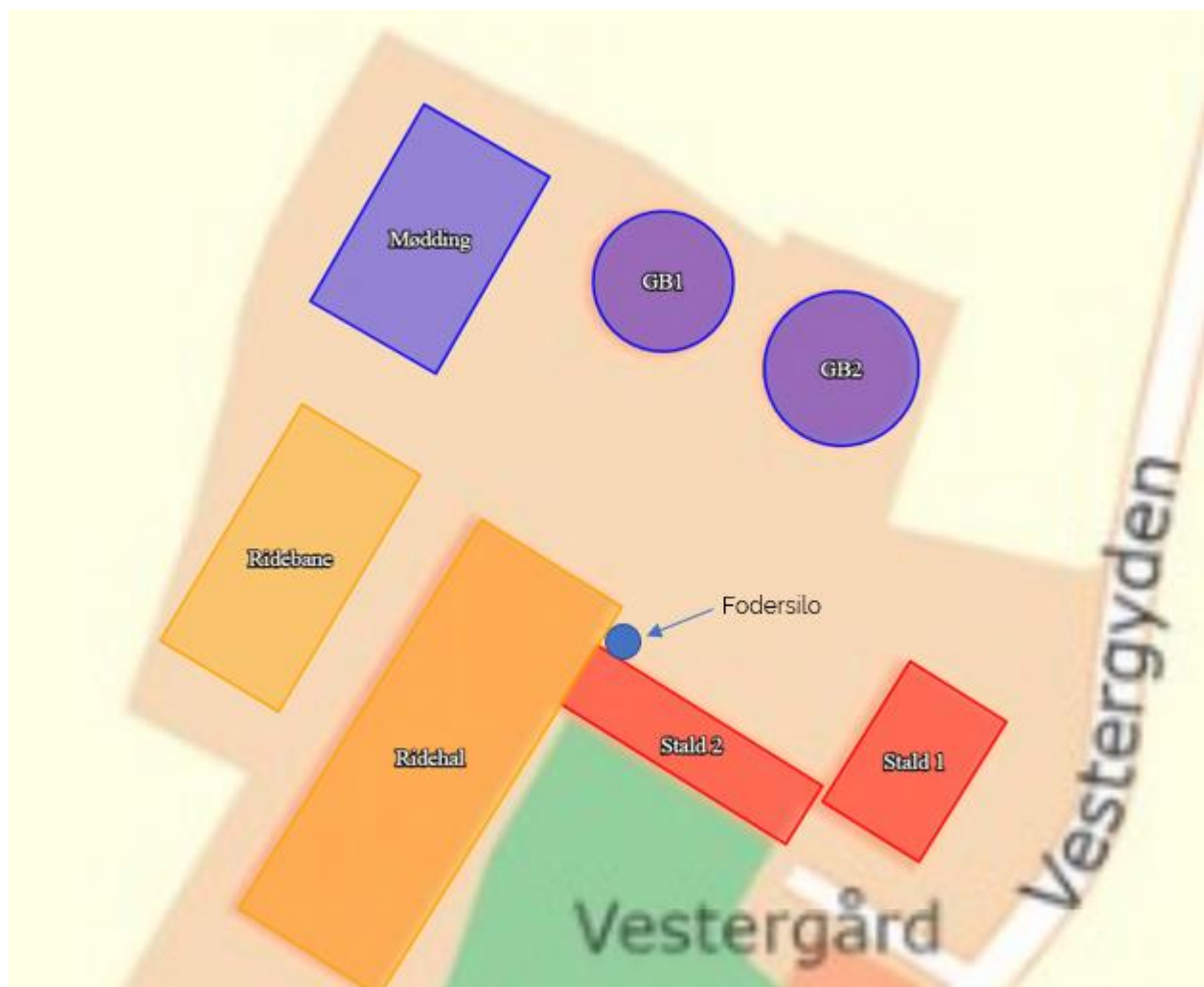
Der er derfor ikke krav om, at husdyrbruget skal overholde et maksimalt BAT-niveau for ammoniakemission, og heller ikke om andre parametre med baggrund i BAT.

Egenkontrol

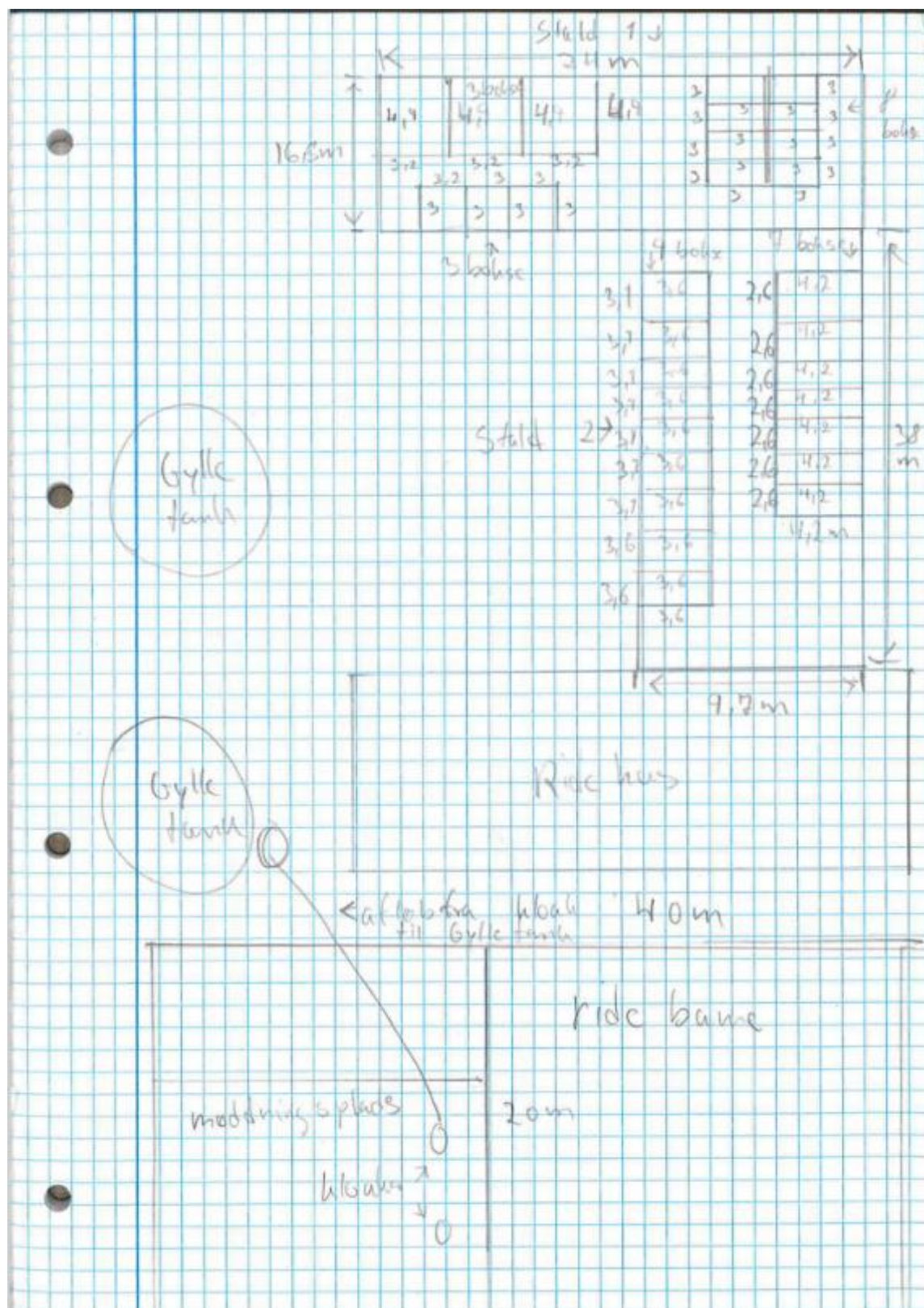
Det er væsentligt, at der på husdyrbruget foretages egenkontrol, der indeholder dokumentation for den løbende overholdelse af vilkårene.

I tilladelsen fastsættes derfor egenkontrollvilkår om at der skal være dokumentation for, at el- og vandforbrug registreres samt at der foretages løbende vedligehold af el- og vandinstallationer.

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Produktionsarealer og afløbsplan

Bilag 3: Naturvurdering

Resumé

Plantesamfund i terrestriske naturområder kan være følsomme overfor luftbåren ammoniak. Ammoniak kan medføre eutrofiering, som kan forringe områdernes naturmæssige værdi. I forbindelse med en husdyrproduktion vil der normalt ske en fordampning af ammoniak fra stald og lager. En stor del af den fordampede ammoniak falder i kort afstand fra kilden og kan derfor forringe kvaliteten af nærliggende naturområder.

I miljøgodkendelsesordningen er der som udgangspunkt taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af krav til den maksimalt tilladte totaldeposition eller merdeposition af ammoniak til forskellige ammoniakfølsomme naturtyper. Ammoniakdepositionen fra husdyrbruget skal overholde beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Konklusionen på kommunens naturvurdering er:

- Tilstanden i naturområderne i kategori 1, 2 eller 3 samt i øvrig § 3 natur vurderes ikke at ville ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Vestergyden 2
- Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV.
- Der stilles på den baggrund ingen skærpende vilkår.

Ansøgers tekst mht. natur

Natur:

Nærmeste kategori 1 natur ligger 1 km nord for ejendommen og modtager 0 kg ammoniak fra ejendommen i totaldeposition. Dermed er kravet om max totaldeposition, er overholdt uanset om der er kumulation. Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. 3,5 km fra ejendommen og modtager 0 kg ammoniak fra ejendommen i totaldeposition. Kravet på maksimalt 1 kg totaldeposition er dermed overholdt. Nærmeste kategori 3 natur ligger 700 m fra ejendommen og modtager 0 kg ammoniak fra ejendommen i merdeposition. Kravet på maksimalt 1 kg merdeposition er dermed overholdt. Udpegninger og depositionsregninger kan ses i IT-ansøgningssystemet.

Tabel 9: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget.

Drift type	Ammoniakemission fra stald afsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	183,5	323,1	506,7
Nudrift	143,6	323,1	466,8
8 års-drift	143,6	323,1	466,8

Tabel 10 oversigt over merdeposition og totaldeposition i kg NH₃-N/ha/år

Navn	Kategori	Opretter	Kumu-lation	Ruhed Natur	Merdeposition 8 års-drift (kg NH ₃ -N/ha/år)	Merdeposition Nudrift (kg NH ₃ -N/ha/år)	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/ha/år)
Overdrev N	1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Mose	3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Overdrev	2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Habitat	1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter Husdyrbrugloven

Husdyrbrugloven⁶ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁷ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3 D) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder, jævnfør § 2 i BEK².

Tabel 11: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition nudrift (kg N/ha/år)	Merdeposition 8 års-drift (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>				
Habitat	Ca. 13 km NØ	0	0	0
Overdrev N	Ca. 11 km N	0	0	0
<i>Kategori 2</i>				
Overdrev	Ca. 3,5 Ø	0	0	0
<i>Kategori 3</i>				
Mose	Ca. 755 meter SV	0	0	0

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag a.

Kategori 1 natur

Totaldepositionen må maksimalt være 0,2-0,7 kg N/ha/år jævnfør § 26 i husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 1 er et habitatområde, som findes cirka 13 km nordøst og et overdrev cirka 11 km nord for det ansøgte projekt. Habitatområdet og overdrevet N modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes på den baggrund, at habitatområdet og overdrevet N ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Totaldepositionen må maksimalt være 1 kg N/ha/år, jævnfør § 27 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 2 er et overdrev, som ligger cirka 3,5 km øst for det ansøgte projekt. Overdrevet modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at overdrevets naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

⁶ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. – LBK nr. 520 af 01/05/2019

⁷ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug – BEK nr. 2225 af 27/11/2021

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Der kan stilles krav til merdepositionen efter § 36 *stk. 2-5* i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kravet kan dog ikke være under 1 kg N/ha/år jævnfør § 29 i samme bekendtgørelse.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 3 er en mose, som ligger ca. 755 m sydvest for det ansøgte projekt. Mosen modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at mosens naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens⁸ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrbruglovens⁹ § 16a skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Tabel 12: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition nudrift (kg N/ha/år)	Merdeposition 8 års-drift (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
Sø 1 (S)	145 m	0,3	0	0
Sø 2 (NV)	220 m	0,9	0,1	0,1
Sø 3 (NV)	285 m	0,5	0	0
Eng (SV)	127 m	0,4	0	0

De nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområder, som ikke er kategoriseret natur, er sø 1, som ligger hhv. cirka 145 m syd for anlægget, sø 2 der ligger cirka 220 m og nordvest for anlægget og en eng, der ligger cirka 127 meter sydvest for anlægget. Se ovenstående tabel 2.

Søerne modtager en merdeposition af ammoniak på henholdsvis 0,3 kg N/ha/år, 0,9 kg N/ha/år og 0,5 kg N/ha/år fra anlægget og engen modtager 0,4 kg N/ha/år. Alle søerne og engen modtager altså en merdeposition fra anlægget på mindre end 1 kg N/ha/år. Se ovenstående tabel 2. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Det vurderes på den baggrund, at søernes og engens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Vestergyden 2.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹⁰ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes ramsarområder, fuglebeskyttelsesområder og habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er

⁸ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – LBK nr. 1986 af 27/10/2021

⁹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. – LBK nr. 520 af 01/05/2019

¹⁰ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – BEK nr. 1595 af 06/12/2018

opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrbruqløven:

§ 6, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 10, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- *beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a) eller*
- *ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier*

Tabel 13: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
Kongeå	10,5 km

Natura 2000

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er område nr. 91 Kongeå som omfatter habitatområde nr. 80. Natura 2000-området ligger cirka 10,5 km nordvest for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag.

Da det nærmeste Natura 2000-område ikke ligger indenfor 3000m jævnfør. MKN-130-00241 fra anlægget, og da ejendommen ikke medfører nogen ammoniakdeposition til det nærmeste natura 2000-område, stilles der ikke nogen skærpende vilkår.

Bilag IV arter

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

Ifølge Danmarks indberetning til EU¹¹ er bilag IV-padderne, som har naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune, præget af tilbagegang, og bevaringsstatus er generelt vurderet som ugunstig eller usikker. Undtagelser herfra er dog bestandene af spidssnudet frø i den vestlige del af kommunen samt bestanden af stor vandsalamander i den østlige del af kommunen, som vurderes at have gunstig bevaringsstatus. Forurening af søer udgør en trussel mod alle de nævnte arter, ligesom pesticider og næringsstoffer truer flere arter.

I området omkring anlægget findes der mange naturlige mindre søer og der er registreret løvfrøer adskillige steder, særligt i søer nær Bollet Skov og Tyrkær Skov øst for ejendommen. Her og øst for Bankel Nor er der også registreret stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Strandtudsens findes i øvrigt i småsøerne på strandengene vest for Halk Nor og øst for Bankel Nor.

Ingen af søerne i området omkring anlægget vil som følge af projektet blive påvirket af en merdeposition af ammoniak større end 0,2 kg N/ha/år eller en totaldeposition større end 0,4 kg N/ha/år. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år.

¹¹ EIONET, European Centre on Biological Diversity - [Speciesreport](#)

Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for bilag IV-padder ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget.

Andre bilag IV-arter

Udover padderarter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæblens eller marsvinets udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer, og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter, som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn, kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter, som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer, kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Projektet indebærer ikke ændringer på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 samt § 10, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens regler herom.

Bilag a.

